

TREMP Ajuntament..... 973 65 00 05 CAP Urgències..... 973 65 28 28 Hospital Comarcal del Pallars . 973 65 22 55	Creu Roja..... 973 65 10 00 Servei d'ambulàncies..... 904 10 81 08 FarmàciesMartínez . 973 65 00 32 Artigues . 973 65 01 38 Correos..... 973 65 03 09 Inem..... 973 65 07 65 Bombers..... 973 65 08 80 Urgències Mossos..... 112 Mossos d'Esquadra..... 973 65 88 00	SORT Ajuntament..... 973 62 00 10 Creu Roja..... 973 62 01 64 Servei d'ambulàncies..... 904 10 71 07 Farmàcia T. Mallorqués . 973 62 00 65 Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat 973 62 08 04 Correos..... 973 62 02 41 Escola de Piragüisme..... 973 62 07 75	Jutjat de Pau..... 973 62 00 64 Bombers..... 973 62 00 80 Mossos d'Esquadra..... 973 65 88 85 EL PONT DE SUERT Ajuntament..... 973 69 00 05 CAP..... 973 69 11 59 Creu Roja..... 649 80 53 05 Servei d'ambulàncies..... 902 45 09 02 Jutjat de Pau..... 973 69 00 77	Oficina turisme..... 973 69 06 40 Farmàcia Aguilà Borràs..... 973 69 01 08 Correos..... 973 69 03 05 C. de Recursos Pedagògics..... 973 69 03 43 Serv. d'Extensió Agrària..... 973 69 00 40 Societat de Pescadors..... 973 69 05 15 Bombers..... 973 69 00 80
---	--	---	---	---

TURISME PROMOCIÓ

L'onzena edició de la Fira de l'Ovella Xisqueta que ahir es va celebrar a Llavorsí.

Més d'un miler de persones a la Fira de l'Ovella de Llavorsí

Es van aplicar mesures per evitar aglomeracions per la Covid

MARÍA MOLINA

| LLAVORSÍ | Una vintena d'artesans i productors agroalimentaris de proximitat van participar ahir en l'onzena edició de la Fira de l'Ovella de Llavorsí. Procedien del Pallars Sobirà, el Pallars Jussà, Aran i també del Parc Natural de l'Alt Pirineu.

L'objectiu de la fira és promocionar l'ovella xisqueta com a raça, així com també l'ofici de pastor. Per aquesta raó, durant tota la jornada es van organitzar tallers i activitats vinculades a aquesta professió. La fira se celebra conjunta-

ment amb el concurs de gossos d'atura que aquest any s'ha tornat a suspendre a causa de la pandèmia de Covid igual com es va fer l'any passat per evitar el risc de contagi.

Val a destacar que, encara que el concurs se celebra a l'aire lliure en un prat de la població,

GOSSOS D'ATURA

L'ajuntament ja treballa en l'edició del concurs del 2022 després d'estar suspès els dos últims anys

ció, reuneix una gran quantitat de pastors vinguts de tot el Pirineu d'un i l'altre costat de la frontera i milers de persones per observar la destresa dels gossos pastor.

L'alcalde, Josep Vidal, va indicar que el concurs es recuperarà el 2022 i ja s'hi treballa. A la fira van assistir més d'un miler de persones que van seguir trajectes senyalitzats per evitar massificacions i es van guardar totes les normes preventives. A la fira tampoc hi va haver bestiar per les restriccions de la pandèmia, va indicar Vidal.

EQUIPAMENTS

L'ajuntament de Lladorre obre després de les obres

| LLADORRE | L'ajuntament de Lladorre tornarà a obrir les seues portes demà dilluns després d'estar tancat del 16 al 20 d'aquest mes per treballs de manteniment i per a la millora de les instal·lacions. Durant aquests dies no s'ha pogut oferir atenció presencial als veïns. No obstant, cal sol·licitar cita prèvia per poder concertar visites a causa de les restriccions per la pandèmia de Covid.

INVESTIGACIÓ DEMOGRÀFICA

Estudi sobre les reclamacions de joves del Jussà

Elaborat pel consell, que n'ha enquestat 620, revela que un 30% no es veu treballant a la comarca, un 74% ha tingut problemes per trobar casa i exigeixen estudis artístics

| TREMP | Una enquesta efectuada a 620 joves del Pallars Jussà revela la seua preocupació respecte a la salut mental i emocional i la reivindicació per incrementar l'oferta educativa de la comarca amb estudis artístics de Batxillerat, que ara s'han de cursar fora.

Pel que fa a l'ocupació, un 30% dels enquestats van indicar que no es veu treballant al Pallars en un futur. Un 37% sí i un altre 30% no ho té decidit.

Quant a l'habitatge, un 74% indica que han tingut dificultats per trobar-ne i un 66% no saben on és l'oficina local per a la vivenda.

D'altra banda, un 50% no sap a qui dirigir-se per qüestions de salut i un 40% tampoc a qui recórrer en temes de violència. Un 69% creu que falten espais per a ells, un 81% no participa en cap entitat i un 44% està insatisfet amb l'oferta de lleure.

A la mostra escollida, 470 joves tenien entre 12 i 18 anys i 150, entre 19 i 30.

Diversos ajuntaments

Aquest treball d'investigació ha estat impulsat conjuntament per les àrees de Joventut dels ajuntaments de Tremp, la Pobla de Segur, Talarn i Isona i Conca Dellà i s'ha coordinat a través de l'Oficina Jove del Consell Comarcal del Pallars Jussà.

Ha comptat amb la col·laboració dels centres d'ensenyament secundari de la comarca. També s'han dut a terme debats amb els col·lectius juvenils.

A partir de les dades, s'elaborarà una anàlisi de la realitat juvenil de la comarca a fi d'aplicar noves polítiques en tots els municipis que han participat per donar resposta a l'exigència dels joves i la intenció de fixar-los al territori.

COMUNICACIONS CARRETERES

El Pont licita les obres per renovar la travessia de l'N-230

| EL PONT DE SUERT | Les empreses interessades a executar la remodelació de la primera fase de la travessia de l'N-230 al Pont de Suert tenen fins al dia 25 d'aquest mes per presentar ofertes, segons va explicar l'alcalde, Josep Antoni Troguet.

L'ajuntament compta ja amb una subvenció de 150.000 euros de la Dipu-

tació, que li permetrà abordar les primeres obres per renovar la travessia de la nacional.

Actuarà en el marge dret en direcció a Vielha, on habilitarà voreres i millorarà serveis, va assenyalar.

La inversió total necessària per renovar el tram entre la gasolinera i l'estació d'autobusos és de 300.000 euros.

PROVEÏMENTS

Baix Pallars insisteix a utilitzar bé l'aigua

| BAIX PALLARS | L'ajuntament del Baix Pallars insisteix a fer un ús òptim de l'aigua de boca arran de les restriccions que encara continuen i obliguen a utilitzar camions cisterna per omplir el dipòsit (vegeu SEGRE del dia 15). En aquest sentit, va sol·licitar que l'aigua de boca només s'utilitzi per a consum humà i no per regar horts o omplir piscines.

AUTOMOCIÓ

Punts de recàrrega per a vehicles

| LA TORRE DE CAPDELLA | L'ajuntament de la Torre de Capdella ha instal·lat fins a cinc punts de recàrrega de vehicles elèctrics a la Vall Fosca, que estan situats a la Pobleta de Bellveí, a la Plana, a la Torre de Capdella, a la central de Capdella i al telefèric, a prop de la central de Sallente, segons va assenyalar l'alcalde, Josep Maria Dalmau.

MEDI AMBIENT RESIDUS

L'Alta Ribagorça ja recicla un 50% dels rebutjos que genera

| EL PONT DE SUERT | La comarca de l'Alta Ribagorça va aconseguir durant l'any passat arribar a un índex del 50% en el reciclatge d'escombraries imposat per la Unió Europea, mentre que el de tot Catalunya és en una mitjana del 39,9%. Segons la presidenta del consell, Maria José Erta, s'ha passat d'un 49% registrat el 2019 al 50% de l'any

passat gràcies als esforços de l'organisme en aquesta qüestió i a les contínues campanyes de conscienciació. No obstant, segons Erta, encara queda molt camí per recórrer per millorar aquestes xifres de reciclatge, de forma que calen noves campanyes per aconseguir que tots els veïns s'impliquin en la separació d'escombraries.

RAMADERIA ANÀLISI

Cada trimestre tanquen de mitjana dos granges de boví de llet a Lleida des del 2017

Les dades de la conselleria apunten que les tot just 112 granges de la província acumulen més d'un milió de pèrdues mensuals || Els ramaders apressen la indústria a una pujada de preus per sobreviure

JOSEP ANGRILL

Aquesta explotació familiar, Cal Espinal, compta amb un total de 1.300 vaques a Bassella.

LLEIDA | La llarga crisi que travessa el sector lacti de Lleida provoca que cada vegada siguin menys les granges que resisteixen en un context de números rojos. Des del 2017, a la demarcació tanquen dos granges cada trimestre. Si el juny d'aquell any se'n comptabilitzaven 143, en les mateixes dates d'aquest exercici amb prou feines en quedaven 112, la qual cosa representa un descens de 31, segons les dades oficials de la conselleria d'Agricultura. El departament que dirigeix Teresa Jordà especifica el mapa de les principals comarques, liderades per l'Alt Urgell (53), seguida de la Noguera (15), el Pla d'Urgell (14), el Segrià (12) i el Pallars Jussà (3).

L'últim informe oficial del Govern calcula que un productor ha tingut uns costos mitjans de 37,56 cèntims d'euro per litre, mentre que el preu que ha percebut el mes de juny, últim mes amb dades tancades, és de tot just de 33,06 cèntims. Parlem que per cada litre munit a una vaca, els ramaders han

perdut 4,5 cèntims. Tenint en compte que la producció al juny de les explotacions lleidatanes va ascendir a més de vint-i-quatre milions de litres, els números rojos del sector superen el milió d'euros cada mes. La produc-

ció mitjana d'un ramader lleidatà és de 227.821 litres, amb la qual cosa les pèrdues mitjanes superen els 10.000 euros al mes. Unes xifres que poden disparar-se encara més tenint en compte l'inusitat increment

de preus dels cereals. Com va publicar SEGRE dijous, a la llotja de Barcelona algunes cotitzacions van arribar a pujar aquesta setmana de cop fins a 24 euros per tona, un repunt tan inesperat pel moment en el qual

es produeix com pel seu elevat import.

L'encariment de l'alimentació dels caps de bestiar és un dels costos de producció a l'alça que han d'afrontar els ramaders. Entre aquests hi ha la factura de la llum, que està registrant cotes històriques (vegeu més informació a la pàgina 18), però també els de maquinària, o mà d'obra, entre d'altres. Així ho explica el ramader Josep Angrill, de la Granja Cal Espinal a Bassella, que adverteix que la situació és límit. "Des que s'ha implantat l'euro, tot ha pujat menys la llet", adverteix. Recorda que el seu avi fa més de 50 anys tenia una trentena de vaques i venia la llet a entre 50 i 52 pessetes de l'època del litre. Avui ell, percepció de l'ordre de 31 cèntims amb unes exigències de màxima qualitat i amb la possibilitat de penalitzacions en cas de no arribar als paràmetres reclamats per la indústria. En aquest context de greus dificultats no és estrany que els ramaders es trobin amb una altra incertesa, la del relleu generacional.

Les mesures de les administracions, lluny de ser una solució

La consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, Teresa Jordà, va presentar al juliol els seus objectius al Parlament i va anunciar que es reforçaran les activitats de la Unitat de la cadena alimentària de Catalunya (CadeCAT) al llarg de tota la cadena per evitar pràctiques comercials abusives i vetllar pel compliment dels terminis de pagament. Va explicar que ja s'ha començat una segona fase del Pla de controls de la distribució que se centrarà en proveïdors de fruita dolça, cítrics i llet fresca.

Els ramaders reclamen que es compleixi la llei de la cadena alimentària del ministre Luis Planas. Es tracta d'un instrument que hauria de permetre que no es vengués per sota de costos, però de moment és una il·lusió.

EN PRIMERA PERSONA

"No podem aguantar, però tampoc és fàcil tancar"

Josep Angrill té 1.300 vaques a la Granja Cal Espinal de Bassella. Explica que el seu és un negoci familiar i alerta de la crítica conjuntura del sector lacti. "No podem aguantar amb aquesta situació, però tampoc és tan fàcil decidir tancar. Tenim préstecs i lligams i no podem abaixar la persiana", afirma. Explica que els ramaders intenten aguantar i que la solució ha de passar per unes despeses de producció que tornin a la normalitat i que la indústria incrementi els preus de compra.

Demana que l'administració i les grans cadenes de distribució prenguin consciència de la magnitud del problema i es queixa que el ramader és la baula més perjudicada. Es lamenta que els grangers no tenen força per poder pressionar la indústria a una millora de les cotitzacions. És un producte fresc que surt diàriament de les granges per a envasament i transformació.

A més a més, Angrill considera que l'Administració, lluny d'ajudar el ramader, "ens posa més traves, més

controls, més exigències mediambientals, més burocràcia. De vegades sembla que hem de treballar més per omplir papers que per a les tasques pròpies de la granja", es lamenta.

La granja ven els vedells petits, els lactants, per al seu engreix en explotacions per a carn, però tampoc és un negoci. "Els venem o gairebé els regalem, assegura, als 15 dies de naixer, perquè els productors de carn també ho estan passant malament" amb la seua pròpia crisi.

Què és Cercle? Un punt de trobada entre lectors i telespectadors de SEGRE i Lleida TV.
També ens pots trobar al Magazine Diari de Nit de Lleida TV.

c/del Riu, 6. 25007 Lleida | 973 248 000 | cercle@segre.com | www.segre.com

Reportatge

Les nenes del curs 1926/27, amb la mestra, Maria Guixa.

Una imatge de la classe dels nens, als anys 30.

Senterada torna a l' 'escola'

Guillermina Subirà ha comissariat una exposició sobre el col·legi de la localitat del Pallars Jussà || Una història que s'inicia el 1845 i acaba el 1972

M.T.G.

Per què una escola a Senterada? És la pregunta que es va fer Guillermina Subirà, veïna des de fa 16 anys de la localitat del Pallars Jussà, quan un amic li va comentar que el Camí del Lluçà pel qual estaven passejant era el que recorria habitualment per anar al col·legi. Una qüestió que va portar Subirà a iniciar un exhaustiu treball d'obtenir documentació i investigació que ha donat els seus fruits a l'exposició *Escoles del municipi de Senterada (1845-1972)*, que pot visitar-se fins al 31 d'agost a l'ajuntament de la localitat, guiada per ella mateixa.

La mostra recorre la història de l'escola, que s'inicia el 1858 quan, "arran de l'aprovació de la Llei Moyano, que convertia l'ensenyament primari en obligatori per a tots els nens, vaig

VISITA

La mostra podrà visitar-se fins al proper 31 d'agost, d'11.00 a 14.00 hores i de 17.30 a 20.00

documentar dos escoles unitàries a Senterada; una de nens dirigida pel mestre Ramon Auger, que va prendre possessió de la seua plaça el mateix any 1858, i una de nenes, de la qual era responsable la mestra Teresa Ademà, que apareix oficialment documentada el 1861", explica Subirà. "Al principi, l'alcalde de llavors i els regidors, la majoria analfabets, s'oposaven a la creació de l'escola, ja que era l'ajuntament el que havia de pagar les despeses derivades de la instrucció i no disposaven de béns propis ni d'altres fonts d'ingressos, per la qual cosa en moltes ocasions deixaven de pa-

gar als mestres, d'aquí aquella frase tan coneguda de passar més gana que un mestre d'escola", explica la Guillermina, que s'ha documentat a les actes dels plens celebrats a la mateixa casa de l'alcalde, al no tenir l'ajuntament un edifici propi.

Els documents amb aquestes lleis, actes i tot el relacionat amb la Junta d'Instrucció Primària que la Guillermina va trobar a l'Arxiu Comarcal del Pallars

Jussà, juntament amb material escolar, com quaderns, felicitacions, tasques, fitxes, fotos i dibuixos, i les anècdotes que ha anat recollint d'antics alumnes i els seus familiars, conformen aquesta exposició que, segons la seua guia i comissària, "per recórrer-la de forma exhaustiva requereix més d'una hora". "L'attrezzo és senzill però confereix al conjunt l'atmosfera d'una vella escola amb els seus

mobles, alguns de rescatats del magatzem d'una granja on vam recuperar un pupitre, dels dos que hi ha exposats, que va tardar dies a perdre la seua característica pudor", diu divertida. Durant el muntatge va rebre l'ajuda dels veïns, com l'Ester, l'administrativa de l'ajuntament, que va dedicar hores del cap de setmana per fotocopiar i copiar la gran quantitat de documents que es mostren, així

com l'ajuda d'aquells manetes que han contribuït a la instal·lació i a tots aquells que han aportat material escolar, per la qual cosa Subirà assegura que "aquest petit museu és l'obra de tots els habitants, un veritable ajuntament".

En el seu inici, l'escola es va ubicar al carrer Raval en condicions bastant precàries que la riuada de l'any 1907 no va fer més que augmentar. No va ser fins al 1935 que es va construir un nou edifici, pagat per la viuda d'Emili Riu i Periquet, l'empresari que va dur a terme la construcció de la presa de Senterada.

A tall d'anècdota, la Guillermina explica un dels últims contratemps que va patir el centre i que va tenir un final feliç. "L'any 1969 va arribar un mestre nou per a la classe dels nens, però va abandonar el poble pocs dies més tard perquè no va trobar una col·locació digna per a ell i la seua família, per la qual cosa la mestra de les nenes els va concentrar a tots en una sola classe, una circumstància llavors impensable que li va causar més d'un maldecap, però amb l'ajuda de les autoritats locals i de tot el poble va aconseguir convertir-la en una escola mixta", afirma.

Una història que, segons Guillermina, "val la pena rescatar de l'oblit i tornar-li, encara que sigui per uns quants dies, la vida que en el seu dia traspua a les aules", conclou.

Guillermina Subirà, comissària de l'exposició.

EL PERSONATGE

La mestra Maria Ruiz i els seus alumnes, durant una excursió.

L'última mestra de l'escola, protagonista de la mostra

■ Maria Ruiz García és l'última mestra que va tenir l'escola de Senterada. Nascuda a Úbeda (Jaén), va arribar al poble l'any 1967 per fer-se càrrec de l'escola de les nenes i des d'aleshores s'ha convertit en una veïna més de la localitat. "Ella té molt a veure amb el muntatge de l'exposició", comenta la Guillermina, "aportant idees i diferents materials, com per exemple fotos, tasques i també contactant amb antigues companyes que havien exer-

cit també al poble per recollir informació".

El dia de la inauguració, la Maria no va poder assistir-hi perquè estava visitant la seua família a Andalusia, "però és una de les seues grans protagonistes, ja que l'última part de la mostra està dedicada a ella", assevera Subirà. "Li vam dedicar unes paraules plenes de carinyo i reconeixement que esperem poder repetir-li en persona quan torni a casa", afirma emocionada.